

DROGI RODZICU!

STAN ZDROWIA TWOJEGO DZIECKA A WYBÓR ZAWODU

Określenie swojego stanu zdrowia ma bardzo istotne znaczenie przy wyborze zawodu. Poznanie swojego stanu zdrowia wraz z poznaniem przeciwwskazań do wykonywania danego zawodu pozwoli uniknąć niewłaściwych wyborów w tym zakresie. Wśród osób z przeciwwskazaniami do wyboru zawodu są zarówno takie, które mają niewielkie odchylenia w stanie zdrowia, jak i takie, które mają znaczne zaburzenia i dla których są dostępne zaledwie 2 lub 3 zawody. Ważna jest tu konsultacja lekarska, aby ocena stanu zdrowia była jak najbardziej rzetelna. Poznanie wszystkich wymienionych czynników, mówiąc inaczej – **SAMOPOZNANIE**, czy też wiedza o samym sobie sprawia, że możliwe jest ukształtowanie się obrazu własnej osoby.

Obraz ten kształtuje się już w dzieciństwie i z czasem staje się coraz bardziej stabilny, gdyż:

- coraz więcej informacji zwrotnych o nas samych dochodzi do nas od innych ludzi,
- z wiekiem coraz lepiej siebie znamy,
- rozszerzamy pola swojej działalności, swojego życia, a więc poznajemy siebie w aspekcie reakcji na różne nowe sytuacje.

Ważna jest też nasza otwartość jako warunek własnego samopoznania oraz rozwoju. Współczesne społeczeństwo wymaga nowych umiejętności przystosowania się do zachodzących zmian i podejmowania nowych decyzji zawodowych. Podstawową zasadą przy wyborze zawodu powinno być dostosowanie go do predyspozycji psychofizycznych kandydata. Wybór zawodu przez ucznia to jedna z najważniejszych, ale i najtrudniejszych decyzji w życiu młodego człowieka. Na decyzję tę wpływa wiele czynników. Jednym z nich jest stan zdrowia. Dobry stan zdrowia sprzyja rozwojowi zawodowemu człowieka a jego zaburzenia mogą ten rozwój utrudniać oraz ograniczać wybór i naukę zawodu. Warunki i organizacja kształcenia zawodowego i pracy mogą nasilać istniejące zaburzenia, pogarszać stan zdrowia ucznia (w przyszłości pracownika) i spowodować przedwczesną niepełnosprawność. Pewne istniejące zaburzenia u 14- 16 latków (np. opóźnione dojrzewanie, astma oskrzelowa) mogą w następnych latach życia wyrównać się, czy nawet ustąpić. Jednak proces nauki zawodu, wymaga uczestniczenia w zajęciach praktycznych, może on doprowadzić do nasilenia objawów choroby jeśli pominiemy ich rolę w planowaniu i wyborze danego zawodu. Uczeń a w przyszłości pracownik z odchyleniami w stanie zdrowia i rozwoju jest bardziej narażony na urazy w czasie nauki (pracy np. na praktykach). Zaburzenia występujące u ucznia (pracownika) oraz związane z nimi cechy psychofizyczne mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia innych ludzi (np. utrata przytomności przez chorych na padaczkę) mogą częściowo lub całkowicie uniemożliwić wykonywanie określonych czynności zawodowych.

Coraz częściej spotykamy się z młodzieżą u której pogarsza się stan zdrowia. Najczęściej występującymi schorzeniami wśród młodzieży kończącej gimnazjum były:

- wady wzroku i słuchu,
- zaburzenia psychiatryczne i zespoły depresyjne,
- astma,
- epilepsja i zespoły padaczkowe,
- choroby narządu ruchu,
- wady i choroby serca oraz układu krążenie,
- choroby nerek,
- cukrzyca.

Powyższe schorzenia w istotny sposób mogą ograniczać wybór zawodu i kierunku kształcenia. W najtrudniejszej sytuacji są uczniowie, u których występują schorzenia ciężkie lub sprzężone. Młodzież ta może kontynuować naukę najbliżej miejsca zamieszkania, ze względu na podwyższony rygor życia codziennego, konieczność monitorowania stanu zdrowia.

Trudności z wyborem zawodu z uwzględnieniem przeciwwskazań zdrowotnych młodzieży i rodzice mogą skonsultować z doradcą zawodowym w Poradni, który przy ścisłej współpracy z lekarzem medycyny pracy może ograniczyć do minimum nietrafny wybór zawodu i kierunku kształcenia uwzględniając predyspozycje psychiczne oraz fizyczne ściśle związane ze stanem zdrowia.

Do istotnych składników predyspozycji psychicznych zaliczamy:

- sprawność intelektualna (pamięć, uwaga, zasób wiedzy, sposób spostrzegania, prawidłowa analiza zdarzeń, myśl abstrakcyjna),
- sprawność psychomotoryczna (koordynacja wzrokowo – ruchowa, czas reakcji, precyzja ruchów),
- dojrzałość psychiczna i emocjonalna,
- osobowość (dojrzała do pełnienia ról społecznych).

Predyspozycje fizyczne obejmują: właściwości budowy i funkcjonowania organizmu: wygląd zewnętrzny, budowę ciała, stan zdrowia, funkcjonowanie fizyczne, funkcjonowanie poszczególnych narządów.

Uczeń może uzyskać opinię, którą wystawia Poradnia po badaniu psychologiczno- pedagogicznym, analizie predyspozycji zawodowych i dokumentacji medycznej. Opinię tę składa się podczas rekrutacji. Rola stanu zdrowia jest szczególnie istotna dla młodzieży wybierającej po gimnazjum naukę w zasadniczej szkole zawodowej i technikum, gdzie przy rekrutacji wymagane jest zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania zawodu. Najczęściej, ale nie tylko, do grupy wyżej wymienionych osób należą uczniowie z orzeczeniami o kształceniu specjalnym oraz posiadający orzeczenie o niepełnosprawności wydawane do 16 - go lub po 16 roku życia przez powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Aby ustalić przeciwwskazania zdrowotne dla każdego zawodu, należy poddać szczegółowej analizie wymagania, jakie stawia konkretne stanowisko pracy w danym zawodzie i określić warunki zdrowotne, jakie musi spełnić kandydat do pracy. Ważne jest ustalenie, jakie funkcje psychofizyczne uległy zaburzeniu, co nie funkcjonuje prawidłowo i uniemożliwia sprostaniu wymaganiom, jakie stawia zawód. Aby zminimalizować nietrafne wybory, takie które nie uwzględniają przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania zawodu należy m.in.:

- proces orientacji i poradnictwa zawodowego rozpocząć jak najwcześniej w celu rozwinięcia u dziecka tych sfer, które pozwolą na realne plany związane z wyborem zawodu i kierunku kształcenia.
- Poszerzać znajomość świata zawodów i pracy. Dzieci poznają zawody z obserwacji życia codziennego, przekazów ustnych, obserwacji własnych rodziców, przekazów mediów. Konieczne jest mobilizowanie młodzieży do zdobywania usystematyzowanej wiedzy o zawodach oraz konfrontowanie ich ze swoimi predyspozycjami. Doradzając dziecku przyszły zawód należy zastanowić się wcześniej nad kwestiami:

Po pierwsze wziąć pod uwagę stan zdrowia dziecka i jego fizyczny rozwój. Ustalenie, czy ogólny stan zdrowia dziecka pozwoli sprostać wymaganiom zawodu jest elementarną sprawą.

Po drugie trzeba zrobić wgląd w zdolności dziecka. Przez te kilka lat nauki szkolnej uczeń na pewno zdradził predyspozycje do niektórych przedmiotów. Trzeba zastanowić się także, czy ma uzdolnienia do nauki teoretycznej, czy raczej do praktyki. Koniecznie porozmawiać o zdolnościach dziecka z nauczycielami.

Idealną wręcz sytuacją byłoby, gdyby predyspozycje dziecka pokrywały się z jego zainteresowaniami, sprawa byłaby wtedy ułatwiona. Zainteresowania są bowiem bardzo silnym czynnikiem motywacji i powodują, że praca wybrana pod ich kątem daje nam satysfakcję. Istnieje też duża szansa na to, że w takim zawodzie odniesiemy duży sukces. Powinno się pamiętać również, żeby przy wyborze zawodu wziąć pod uwagę charakter i temperament dziecka. Może się bowiem okazać, że pomimo uzdolnień dziecka i jego zainteresowań pewne cechy charakteru nie pozwalają mu podjąć dany zawód. Przykładem może być np. nadmierna wrażliwość na krew, która wyklucza podjęcie takich zawodów jak: pielęgniarstwo, lekarz, ratownik, stomatolog czy weterynarz.

opracowanie : mgr Róża Szyszło - doradca zawodowy